

Růže obětem porodnického násilí

Praha 24. listopadu 2023

Mezinárodní den za odstranění násilí na ženách si každoročně připomínáme 25. listopadu. Iniciativa Roses Revolution poukazuje na porodnické násilí, s nímž se ženy mohou setkat v období přivádění dětí na svět. Růže symbolizují vyjádření soucitu s jeho oběťmi.

Na násilí v jakékoli formě je velmi důležité upozorňovat a vymezovat se proti němu. Porodnické násilí, mezinárodně uznávaný pojem pro nevhodné praktiky v oblasti péče o těhotné, rodící ženy a matky po porodu, zahrnuje poškozující praktiky, které se negativně odrážejí na fyzickém i psychickém zdraví ženy a dítěte. Porodnického násilí se zdravotníci nedopouštějí se záměrem ublížit, ale obvykle nevědomě, pod vlivem systému, který toto nežádoucí chování považuje za normální. Jde například o provádění zákroků bez souhlasu či proti vůli ženy, o manipulaci, zastrasování a další formy nepřijatelného nátlaku, stejně jako o poporodní separaci matek a novorozenců, narušování kojení a vytváření vazby mezi matkou a dítětem.

„Za milým přístupem se schovávala ohavná manipulace a nátlak. Vyhrožování císařským řezem, protože porod trvá dlouho a něco se musí udělat. Příšerné chování lékařky a vyhrožování vexem, tlačení na břicho, ruční roztahování děložního hrdla, protože jsem nebyla plně otevřená. Arogance ze strany lékařky, když jsem chtěla nechat dotepat pupečník. Celý porod byl strašný a už nikdy bych se tam nevrátila. Nechtěla jsem epidurál, nechtěla jsem родit na zádech, nechtěla jsem oxytocin, chtěla jsem dotepat pupečník. Všechno bylo obráceně.“ - citace z dotazníku Ohodnoťte svoji porodnici na serveru Průvodce porodnicemi Aperio¹ (porod v r. 2021 v porodnici v JM kraji)

Součástí moderního porodnictví má být **respektující přístup**, který zahrnuje mj. naplňování informovaného souhlasu a odmítnutí, dodržování odborných standardů a zásad bezpečné péče u porodu a v šestinedělí. Dle Světové zdravotnické organizace (WHO) má být navíc cílem perinatální péče **pozitivní zkušenost s těhotenstvím a s porodem**.

V roce 2018 zveřejnila **Mezinárodní porodní iniciativa (ICI)**² doporučení ve 12 krocích, jak se mají jednotlivé státy a každé porodnické zařízení chovat k ženě, dítěti a rodině tak, aby z porodnické péče byla odstraněna jakákoliv forma násilí. Dokument jednoduše a srozumitelně popisuje, co je pro rodící ženu, její dítě a rodinu prospěšné, a podává doporučení, jak postupovat, aby péče v porodnických zařízeních byla respektující a bezpečná.

V prvním kroku ICI vyzývá, aby poskytovatelé zdravotní péče:

- Ke každé ženě a novorozenci přistupovali s úctou a respektem k jejich důstojnosti.
- Vyhýbali se fyzickému, slovnímu nebo psychickému násilí.
- Citlivě poskytovali bezpečnou péči s ohledem na kulturní zázemí ženy.
- Zahrnovali přístup založený na právech.
- Předcházeli vyloučení a špatnému zacházení s marginalizovanými, sociálně a ekonomicky znevýhodněnými osobami, včetně žen HIV pozitivních a těch, které utrpěly perinatální ztrátu.

Sít organizací, která hájí
práva žen v České republice.

- Respektovali individuální zvyky, hodnoty, právo na sebevyjádření, informovanou volbu a soukromí.

„Vnímáme a oceňujeme, že se péče v českých porodnicích zlepšuje a že vstřícných poskytovatelů a poskytovatelek péče přibývá. Přesto se ženy s porodnickým násilím stále setkávají v hojně míře. Doporučujeme jim sepsat pro porodnické oddělení i vedení nemocnice alespoň stručnou zpětnou vazbu, což může významně přispět k pozitivním změnám. Zdravotníci si mnohdy negativní dopady svého škodlivého přístupu neuvědomují“, zdůrazňuje Petra Sovová z Hnutí za aktivní mateřství, které se prevenci porodnického násilí věnuje dlouhodobě.

Kampaň **16 dní aktivismu proti genderově podmíněnému násilí** je globální iniciativou, kterou vyhlašuje OSN a UN Women. Začíná Mezinárodním dnem proti násilí na ženách 25. listopadu, kdy zástupkyně pracovní skupiny pro porodnictví České ženské lobby tradičně **symbolicky uctí ženy, které zažily porodnické násilí, položením rudých růží před ministerstvo zdravotnictví**. Kampaň vyvrcholí 10. prosince Mezinárodním dnem lidských práv.

Do prevence porodnického násilí se zapojuje řada vládních i nevládních institucí a organizací. Například Unie porodních asistentek UNIPA, Asociace pro porodní domy a centra APODAC a Porodní dům U Čápa organizují vzdělávání pro zdravotníky, odbornou a rodičovskou veřejnost. Česká asociace dul při individuální podpoře jednotlivých žen a rodin přispívá k respektu k rodičím ženám a jejich potřebám a k lepším porodním výsledkům.³ Nadační fond Propolis finančně podporuje mnohé pozitivní změny a 29. listopadu pořádá setkání, na němž představí další aktivity.

¹ [Průvodce porodnicemi](#)

² [Mezinárodní porodní iniciativa \(International Childbirth Initiative, ICI\)](#)

³ [Naše výsledky - Česká asociace dul](#)

Pracovní skupina pro porodnictví při České ženské lobby

[Česká ženská lobby](#), [APERIO - Společnost pro zdravé rodičovství](#), [Česká asociace dul](#), [Česká komora porodních asistentek](#), [Hnutí za aktivní mateřství](#), [Nadační fond Propolis](#), [Porodní dům U Čápa](#), [Unie porodních asistentek UNIPA](#)

KONTAKTY:

Petra Sovová, +420 776 465 486, petra.sovova@iham.cz

Miloslava Kramná, +420 776 153 123, miloslava.kramna@aperio.cz